

Pro vlast, nebo pro stranu? Východ–Západ a jejich zpravodajský souboj během druhé světové války a studené války

3.–5. listopadu 2026, Lichtenštejnský palác

ÚTERÝ, 3. LISTOPADU 2026

12:00–12:30 Registrace

12:30–13:00 Zahájení konference: úvodní projevy a přivítání hostů

- **Daniel Povolný** (odborný garant konference), historik (ÚSTR)
- **Ladislav Kudrna**, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů
- **Petr Blažek**, ředitel Muzea paměti XX. století
- **Bartosz Dziewanowski-Stefańczyk**, zástupce ENRS

13:00–13:30 dokument o československém vojenském zpravodajství (Vojenské spravodajstvo)

13:30–13:50 coffee break

13.50–15:20 Panel č. 1: Vlast v ohrožení 1938–1939

Moderátor: *Martin Valenta (ÚSTR)*

- **Karel Straka** (Vojenský historický ústav Praha, VHÚ): *Společné výhledy do zlověstné budoucnosti – československo-francouzská zpravodajská spolupráce (1933–1939)*
- **Milan Vyhlídal** (Univerzita obrany Brno): *Činnost 2. (zpravodajského) oddělení Posádkového velitelství Velké Prahy v letech 1937–1939. Příspěvek k problematice vojenského zpravodajství v předvečer druhé světové války*
- **Oleksandr Pahiria** (Defence Forces of Ukraine): *Cooperation between the Czechoslovak military and the Carpathian Sich to counteract sabotage actions by Poland and Hungary against Carpatho-Ukraine (1938–1939)*
- **Dariusz Dąbrowski** a **Daniel Koreš** (Instytut Pamięci Narodowej Wrocław, IPN): *Hinterhoffova aféra. Nové výzvy a činnost polské rozvědky na území Protektorátu Čechy a Morava na jaře a v létě 1939 r.*

15:20–16:50 Panel č. 2: Intelligence Behind the Iron Curtain: Conflict, Competition and Cooperation – ENRS (debata)

Moderátorka: *Sylwia Szyc (IPN)*

- **Florian Banu** (National Council for the Study of the Securitate Archives)
- **Elena Grossfeld** (Department of War Studies, King's College London)
- **Tomasz Kozłowski** (IPN a Polska Akademia Nauk, PAN)
- **Douglas Selvage** (Stasi-Unterlagen-Archiv a Humbolt University of Berlin)

16:50–17:10 coffee break

17:10–18:20 Panel č. 3: Na cestě k nesvobodě 1945–1948 a Krvavé počátky totality 1948–1951

Moderátor: Petr Blažek (Muzeum paměti XX. století a ÚSTR)

- **Witold Bagieński** (Archiv IPN): *The Polish Civilian Intelligence residentura in Czechoslovakia (1946–1990)*
- **Paweł Piotrowski** (Ústav dějin Polské akademie věd): *Srovnávací studie civilní rozvědky komunistických zemí. Polsko a Československo. Struktury, operační metody a personál*
- **Łukasz Zaroda** (Jagiellonian University in Kraków): *From intelligence assets to security threats. Pre-war Polish intelligence and counterintelligence personnel under communist surveillance, 1949–1956*

18:20 Shrnutí dne – **Daniel Povolný**

STŘEDA, 4. LISTOPADU 2026

8:30–9:00 Registrace

9:00–10:30 Panel č. 4: V boji za ztracenou svobodu 1939–1945

Moderátorka: Klára Frühaufová (ÚSTR)

- **Stanislav Kokoška** (ÚSTR): *Zahraniční zpravodajské služby a domácí odboj v českých zemích v letech 1939-1941*
- **Eduard Stehlík** (Památník Lidice a ÚSTR): *Čechoslováci a SOE 1940–1945*
- **Martin Posch** (Historický ústav Slovenskej akademie vied): *Medzi spojenectvom a nedôverou: Plány a limity spolupráce SOE a NKVD v rokoch druhej svetovej vojny*
- **Jindřich Marek** (VHÚ Praha): *Důstojník OSS John W. Mowinckel a jeho český tým zpravodajců v Bavorsku v roce 1945*

10:30–10:50 coffee break

10:50–12:00 Panel č. 5: V boji za ztracenou svobodu 1939–1945, Na cestě k nesvobodě 1945–1948 a Krvavé počátky totality 1948–1951

Moderátor: Jan Kalous (ÚSTR, Ústav paměti národa)

- **András Joó** (Office of the Committee of National Remembrance, NEB, Hungary): *Hungary's Peace Overtures and British Intelligence Activities, with Particular Reference to the Special Operations Executive (SOE)*
- **Andrej Danečko** (Občianske združenie Veteráni VSSm): *Vývoj a vplyv bezpečnostných služieb UPA v kontexte strednej Európy a bývalého Československa. Povojnove spravodajské operácie UPA na území Československa*
- **Adam Zítek** (Národní archiv): *Spolupráce československých a polských bezpečnostních složek při potírání aktivit polského odboje na území ČSR*

12:00–13:10 Panel č. 6: Krvavé počátky totality 1948–1951 a Prasklý pilíř režimu 1951–1968 I

Moderátor: Daniel Povolný (ÚSTR)

- **Dalimil Sypták** (ÚDV SKPV Policie ČR): *Když zpravodajská služba začne sloužit straně. Obranné zpravodajství, politická represe a případ generála Heliodora Píky*
- **František Hanzlík** (Univerzita obrany Brno): *Ministr národní obrany gen. Alexej Čepička a vojenské tajné služby (HIS, VVZS, VKR) v době jeho působení ve funkci 1950–1956*

- **Pavol Pytlík** (Ústav pamäti národa, Katedra archívnictva a muzeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave): *Organizačné a personálne zmeny v „slovenských“ útvaroch VKR v súvislosti s reorganizáciou ČSLA v roku 1958*

13:10–14:10 obédová prestávka

14:10–15:40 Panel č. 7: Krvavé počátky totality 1948–1951 a Prasklý pilíř režimu 1951–1968 II

Moderátor: Daniel Povolný (ÚSTR)

- **Václav Šipla** (Katedra historických věd Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni, KHV FF ZČU) *V soukolí poválečné reality: Českoslovenští vojenští zpravodajci v Londýně mezi službou vlasti a diktátem strany na prahu studené války*
- **Miloslav Púčik** (VHÚ Bratislava): *Vznik Spravodajskej správy – éra gen. Antonína Raceka (1951-1959)*
- **Milena Balcová** (VHÚ Bratislava): *Prípad Františka Tišlera a jeho dôsledky na agentúrnu činnosť čs. vojenského spravodajstva*
- **David Jirásek** (Armáda ČR): *Úspěchy čs. vojenského výzvědného zpravodajství za studené války*

15:40–17:10 Panel č. 8: (Ne)Zmařené naděje na konec vlády jedné strany 1968–1989, Na cestě k demokracii 1989–1992

Moderátor: Milena Balcová (VHÚ Bratislava)

- **Petr Blažek** (Muzeum paměti XX. století a ÚSTR): *Zpravodajský institut ZS GŠ*
- **Tomáš Bandžuch** (Ministerstvo obrany ČR): *Radovan Procházka a zrod zpravodajských služeb demokratického Československa*
- **Jozef Žigraj** (Občianske združenie „VETERANIS MILITUM NUNTIIUM MUNERIS“, OZ VMNM a Asociácia bývalých spravodajských dôstojníkov, ABSD): *Vojenské spravodajstvo vo vojenskej diplomacii na ceste k demokracii*
- **Jaroslav Gofjár** (ABSD): *Vojenské spravodajstvo na rázcestí*

17:10 Shrnutí dne – **Daniel Povolný**

ČTVRTEK, 5. LISTOPADU 2026

8:30–9:00 Registrace

9:00–10:30 Panel č. 9: V boji za ztracenou svobodu 1939–1945, Krvavé počátky totality 1948–1951 a Prasklý pilíř režimu 1951–1968

Moderátor: Adam Havlík (ÚSTR)

- **Volodymyr Birchak** (Center for Research on Liberation Movement, Ukraine): *Leonid Kostarev: One of the Founders of the OUN and a Soviet Intelligence Resident in Prague. A History of Betrayal*
- **Tymur Lavrenchuk** (Sectoral State Archive of the Security Service of Ukraine): *How Soviet state security retrospectively explained the delayed deployment of its operational groups in Slovakia in 1944*

- **Vanda Bessenyei** (National Archives of Hungary Csongrád-Csanád County Archive): *Working Against a Common Enemy – Relations and Cooperation Between the Czechoslovak and Hungarian State Security Services in the Field of Operative Technology*
- **Radosław Szewczyk** (Military Historical Bureau, Poland): *Military Intelligence and Counterintelligence of the Polish People's Republic and Operation Danube in 1968*

10:30–11:40 Panel č. 10: Zpravodajské bitvy Studené války, aneb (Ne)vojenské zpravodajské operace v bipolárním světě v letech 1945–1991 ze zpětného pohledu I

Moderátor: Tomáš Malínek (ÚSTR)

- **Leonard Dervishi a Florin Zyberaj** (The Institute for the Study of Communist Crimes and Consequences in Albania, ISKK): *The state security and the consolidation of communist power in Albania, 1945–1950*
- **Pal Germuska** (Office of the Committee of National Remembrance) *Hungarian Intelligence Operations Against Italy – Activities of the Hungarian People's Army's 2nd Directorate in Italy*
- **Przemysław Gasztold** (IPN, War Studies University): *Spy Wars in Accra: Soviet Bloc–Western Intelligence Rivalry in Ghana, 1957–1967*

11:40–12:40 obědová přestávka

12:40–14:30 Panel č. 11: Zpravodajské bitvy Studené války, aneb (Ne)vojenské zpravodajské operace v bipolárním světě v letech 1945–1991 ze zpětného pohledu II

Moderátor: Kamil Nedvědický (ÚSTR)

- **Mark Kelton** (Five Eyes Group, LLC): *A CIA Case Officer in Communist Prague*
- **Joseph Wippl** (Boston University): *The CIA before and after the Fall of the Berlin Wall*
- **Igor Lukeš** (Boston University): *The Mysterious Case of Vladimir Kazan-Komarek: Shifting Balance of Power During the Cold War, 1950-1967*

14:30–14:50 coffee break

14:50–16:00 Panel č. 12: Zpravodajské bitvy Studené války, aneb (Ne)vojenské zpravodajské operace v bipolárním světě v letech 1945–1991 ze zpětného pohledu III

Moderátor: Adam Havlík (ÚSTR)

- **Florin Abraham** (National Institute for the Study of Totalitarianism; National University of Political Studies and Public Administration, SNSPA): *The Impact of Nicolae Ceaușescu's Autonomy Policy on Relations with Secret Services within the Soviet Bloc*
- **Luciana Jinga** (Institute for the investigation of Communist Crimes and the Memory of the Romanian Exile): *Allies under Surveillance: Foreign Military Trainees and Romanian Intelligence during the Cold War During the 1970s, Romania expanded its military and security cooperation with newly independent states in Africa*
- **Grigory Amnuel** (filmdirector, publicist, politic): *Secret Services of Totalitarian Regimes: A Good Servant but a Very Bad Master*

16:00 Závěrečné shrnutí – **Daniel Povolný**